

Quick scan Straatintimidatie

In de Quick scan Straatintimidatie hebben we onderzoek gedaan naar de aard en omvang van straatintimidatie bij gemeenten. Welke kennis hebben gemeenten over de aard en omvang van straatintimidatie en op welke manier gaan zij om met dit thema? 103 gemeenten hebben de vragenlijst ingevuld en met negen gemeenten zijn interviews gehouden. In dit onderzoek is de volgende definitie van straatintimidatie gehanteerd: ongewenste fysieke, verbale of non-verbale toenadering die plaatsvindt in de openbare ruimte. Dus alle ongewenste bejegeningen op straat, ongeacht de impact die het heeft (gehad) op het slachtoffer. Dat kan dus zowel seksuele of niet-seksueel van aard zijn.

Resultaten

Genormaliseerd probleem

- Meer dan 50% van de gemeenten ziet straatintimidatie als een probleem en bijna 25% van de gemeenten heeft een aanpak ontwikkeld tegen straatintimidatie of is daarmee bezig.
- Gemeenten geven aan dat straatintimidatie een genormaliseerd probleem is dat we als samenleving zijn gaan accepteren. Ze denken dat slachtoffers het probleem daarom mogelijk niet erkennen en er geen melding van doen. Volgens hen wordt de impact van het fenomeen op burgers daarmee onderschat.
- Gemeenten krijgen vaak geen of weinig signalen of meldingen over straatintimidatie. Uit de interviews blijkt dat ze daardoor de neiging hebben om te concluderen dat het onderwerp binnen hun gemeente niet aan de orde is. Als ze toch onderzoek doen naar de mate waarin het voorkomt, is dat vaak een eye-opener.

Vormen van straatintimidatie

- Er zijn verschillende vormen van straatintimidatie. Naroeven met beledigende opmerkingen is volgens gemeenten de meest voorkomende vorm.
- De meeste gemeenten weten niet waar straatintimidatie meestal plaatsvindt. Gemeenten die het wél weten, geven aan dat het relatief vaak voorkomt in drukke winkelgebieden en bij uitgaansgelegenheden.

Slachtoffers en plegers

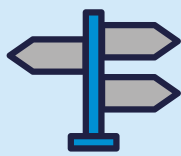

- Kennis over slachtoffers en plegers is beperkt. Gemeenten weten er relatief weinig over. Volgens gemeenten die er meer over weten, zijn slachtoffers vaak jonge/jongvolwassen vrouwen. Jonge/jongvolwassen mannen lijken oververtegenwoordigd als het gaat om het plegen van straatintimidatie.

Gemeentelijke aanpak

- De aanpak van straatintimidatie is vaak 'gemeentelijk'. Een aanpak bestaat meestal uit vier hoofdonderdelen: communicatie, preventie, melden en het aanpassen van de fysieke omgeving.
- Centrale doel van een aanpak is vaak het stimuleren van het maatschappelijk gesprek over straatintimidatie. Gemeenten leggen daarin veel nadruk op seksuele straatintimidatie.

Versnippering in aanpak

- Aanpak straatintimidatie is nu vooral een lokale aangelegenheid: gemeenten hebben ieder hun eigen aanpak. Dat leidt tot pluriformiteit: in de ene gemeente meld je straatintimidatie bijvoorbeeld via een app en in de andere via een website. In de meeste gemeenten kun je straatintimidatie helemaal niet melden.
- Die pluriformiteit kan nadelig zijn voor het (structureel) melden van straatintimidatie en het bereik en effect van communicatie.

Wetswijziging 2024

- In het wetsvoorstel seksuele misdrijven wordt seksuele intimidatie in het openbaar als overtreding strafbaar gesteld. Inwerkingtreding van het wetsvoorstel is voorzien in 2024. Gemeenten zijn positief over het wetsvoorstel, want het leidt tot maatschappelijke aandacht voor straatintimidatie.
- De meeste gemeenten vinden dat handhaving van de nieuwe wet belegd zou moeten worden bij politie én boa's. Dit is in lijn met de pilot die in 2024 van start gaat.

Vervolg

Denkrichtingen voor de Rijksoverheid

- Verken de mogelijkheden van een landelijk gecoördineerde aanpak van straatintimidatie met waarborg voor lokale autonomie. Bijvoorbeeld door:
 - een centrale overlegstructuur op te zetten.
 - laagdrempelige informatie-uitwisseling te faciliteren.
 - landelijke of centrale publiekscommunicatie te ontwikkelen of stimuleren.
 - een landelijke meldingsstructuur te verkennen.
- Selecteer voor de pilots voor handhavers gemeenten met een uitgebreide aanpak van straatintimidatie.

Handvatten voor gemeenten

- Onderzoek de aard en omvang van straatintimidatie in jouw gemeente voor nieuwe inzichten.
- Zorg intern voor goede samenwerking tussen de afdelingen Sociaal Domein en Veiligheid.
- Ontwikkel een netwerk van maatschappelijke organisaties.
- Zoek regionale samenwerking op het thema straatintimidatie.
- Wil je met straatintimidatie aan de slag? Overweeg het als prioriteit op te nemen in het integraal veiligheidsplan (IVP).
- Test projecten of interventies op impact/effectiviteit.
- Schenk aandacht aan terugkoppeling en hulp of ondersteuning bij een meldpunt voor straatintimidatie.

Vervolgonderzoeken

- Wat zijn de oorzaken van straatintimidatie door plegers? En hoe wordt straatintimidatie door slachtoffers beleefd?
- Welke factoren zijn van invloed op het wel of niet melden van straatintimidatie?
- Kan straatintimidatie ook gedetecteerd worden met technologische of innovatieve oplossingen? En welke voor- en nadelen brengt dat met zich mee?
- Wat zijn de effecten van diverse strafmaatregelen op zowel plegers als slachtoffers van straatintimidatie?

Meer informatie

Het onderzoek geeft een beeld van de kennis die gemeenten hebben over het thema straatintimidatie en op welke manier ze ermee omgaan. Het onderzoek baseert zich niet op uitspraken of inzichten van inwoners en geeft geen betrouwbaar beeld van de daadwerkelijke omvang van straatintimidatie in Nederland. Heb je vragen over het onderzoek? Neem dan contact op met Mick Claessens, adviseur Gedrag en Samenleving door een mail te sturen naar mick.claessens@hetccv.nl.